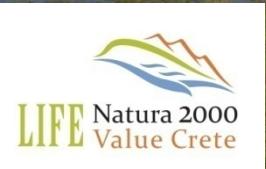

Ημερίδα με θέμα: «Περιοχές NATURA 2000: Ευκαιρία ή εμπόδιο για την ανάπτυξη;»

Ρέθυμνο, Πέμπτη, 28 Ιουλίου 2016

«Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών
NATURA 2000 στην Ευρωπαϊκή
Ένωση, την Ελλάδα και την Κρήτη»

Δρ. ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ
Φυσικός - Περιβαλλοντολόγος
Πανεπιστήμιο Κρήτης – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

LIFE13 INF/GR/000188

«Οι οικολογικές υπηρεσίες, τα κοινωνικά οφέλη και η οικονομική αξία των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στις περιοχές NATURA 2000 στην Κρήτη»

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Πρόγραμμα LIFE+ Πληροφόρηση & Επικοινωνία 2013
- Συντονιστής Δικαιούχος: Πανεπιστήμιο Κρήτης –
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (ΜΦΙΚ)
www.nhmc.uoc.gr
- Συνδικαίούχος 1: Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης –
Διεύθυνση Συντονισμού & Επιθεώρησης Δασών
<http://www.apdkritis.gov.gr/el>
- Συνδικαίούχος 2: Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
www.ornithologiki.gr

LIFE13 INF/GR/000188

«Οι οικολογικές υπηρεσίες, τα κοινωνικά οφέλη και η οικονομική αξία των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στις περιοχές Natura 2000 στην Κρήτη»

Γιατί ένα πρόγραμμα LIFE+ Πληροφόρηση & Επικοινωνία στις περιοχές N2000 στην Κρήτη;

Οι περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (N2000) στην Κρήτη αντιμετωπίζουν μια σειρά **περιβαλλοντικών προβλημάτων**, όπως:

- α) καταστροφή παράκτιων ενδιαιτημάτων λόγω της τουριστικής ανάπτυξης,**
- β) υποβάθμιση ορεινών περιοχών, και**
- γ) απώλεια βιοποικιλότητας λόγω εντατικής γεωργίας, εγκατάλειψης των παραδοσιακών γεωργικών πρακτικών και θηρησιμότητας**

LIFE13 INF/GR/000188

«Οι οικολογικές υπηρεσίες, τα κοινωνικά οφέλη και η οικονομική αξία των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στις περιοχές NATURA 2000 στην Κρήτη»

Η ενημέρωση – ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινοτήτων σχετικά με τη σημασία της προστασίας ειδών και ενδιαιτημάτων, σε συνδυασμό με την εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων, είναι συχνά πιο αποτελεσματικός τρόπος για την επίτευξη διαχειριστικών στόχων σε σύγκριση με την εφαρμογή της εθνικής και/ή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

LIFE13 INF/GR/000188

«Οι οικολογικές υπηρεσίες, τα κοινωνικά οφέλη και η οικονομική αξία των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στις περιοχές NATURA 2000 στην Κρήτη»

- ❖ Αντικείμενο του έργου: η υλοποίηση **εκστρατείας περιβαλλοντικής ενημέρωσης** του πληθυσμού που κατοικεί και δραστηριοποιείται εντός των περιοχών NATURA 2000 (αγρότες, κτηνοτρόφοι, κυνηγοί, εργαζόμενοι στον τουριστικό τομέα, υπάλληλοι δημόσιων υπηρεσιών και ΟΤΑ, εργαζόμενοι στα ΜΜΕ, μηχανικοί, μαθητές, φοιτητές, επισκέπτες), αλλά και του ευρύτερου πληθυσμού της Κρήτης για την περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική αξία των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο N2000.
- ❖ Έμφαση δίνεται στα **είδη χαρακτηρισμού** των περιοχών του Δικτύου N2000, κύρια στην **ορνιθοπανίδα** της Κρήτης.
- ❖ Σκοπός του έργου: η ανάδειξη της πολύτιμης συνεισφοράς των **υπηρεσιών των οικοσυστημάτων** στην κοινωνική ευημερία και οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, η προώθηση εναλλακτικών – περιβαλλοντικά ωφέλιμων – **οικονομικών δραστηριοτήτων** και η **καλλιέργεια δεξιοτήτων** του τοπικού πληθυσμού, ώστε να εμπλακεί ενεργά στην προστασία της βιοποικιλότητας.

<http://www.ecovalue-crete.eu/el>

Δρομολόγιο Επεξεργασίας Προβολή Ιστορικό Σελιδοδέικτες Εργαλεία Βοήθεια

Οι οικολογικές υπηρεσίες ... NATURA Crete Value | Υπη... Natural History Museum o... Society for the Protection ... Ελληνική Εταιρεία Προστα... +

www.ecovalue-crete.eu/el arxelvn

To Πρόγραμμα To Δίκτυο NATURA 2000 Νέα Χρήσιμοι σύνδεσμοι

LIFE Natura 2000 Value Crete

GR4340013 - Νήσοι Γαύδος και Γαύδοπούλα
Γαύδος, χερσόνησος Τρυπητής.
Φωτογραφία: Φασουλάς Χ. (ΜΦΙΚ)

...

Τι είναι το LIFE Natura2000Value Crete;

Στόχοι

Αναμενόμενα αποτελέσματα

Προστατευόμενες Περιοχές

Οι προστατευόμενες περιοχές αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα μέτρα για την προστασία και διατήρηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του φυσικού περιβάλλοντος. Πρόκειται κυρίως για:

- ❖ Φυσικές περιοχές με **αυτοφυή χλωρίδα** και **άγρια πανίδα**, που εμπεριέχουν είδη που είναι αντιπροσωπευτικά, σπάνια ή απειλούμενα με εξαφάνιση.
- ❖ Πολύτιμους **βιοτόπους**.
- ❖ Ιδιαίτερους φυσικούς **γεωμορφολογικούς** και **φυσιογεωγραφικούς** σχηματισμούς.
- ❖ **Τοπία** με ιδιαίτερα αισθητικά και φυσιογνωμικά γνωρίσματα.

Προστατευόμενες Περιοχές

- Περιοχές οριοθετημένες με σαφήνεια, στην έκταση των οποίων οι ανθρώπινες δραστηριότητες **απαγορεύονται** ή **ασκούνται με περιορισμούς** προς όφελος της φύσης.
- Έχουν υπογραφεί πολλές **διεθνείς συμβάσεις** για την προστασία της φύσης (π.χ. Σύμβαση Ραμσάρ [1971], Σύμβαση Βέρνης [1979], Σύμβαση για την Βιολογική Ποικιλομορφία [Pío, 1992] κ.ά.).

ΔÍΚΤUO NATURA 2000

- ❖ Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών «**NATURA 2000**» αποτελεί το βασικό νομικό και θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. για την προστασία της βιοποικιλότητας.
- ❖ Βασίζεται σε δύο Ευρωπαϊκές Οδηγίες: **Οδηγία 92/43/EOK** «Για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» («**Οδηγία Οικοτόπων**») και **Οδηγία 2009/147/EK** «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» («**Οδηγία Πτηνών**», αντικατάσταση **αρχικής Οδηγίας 79/409/EOK**).
- ❖ Η «Οδηγία Οικοτόπων» θεσμοθετεί ένα συνεκτικό οικολογικό Δίκτυο **Ειδικών Ζωνών Διατήρησης** (Special Areas of Conservation – **SACs / EZΔ**), με ονομασία «**NATURA 2000**».

Δίκτυο NATURA 2000 (Συνέχεια)

- ❖ Οι **EZΔ** προκύπτουν από τους **Τόπους Κοινοτικής Σημασίας** (Sites of Community Importance – **SCIs / ΤΚΣ**), που χαρακτηρίζονται βάσει των οικοτόπων προτεραιότητας και των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που φιλοξενούν.
- ❖ Επίσης, στο Δίκτυο N2000 συμπεριλαμβάνονται και οι **Ζώνες Ειδικής Προστασίας** για την ορνιθοπανίδα (Special Protection Areas – **SPAs / ΖΕΠ**) από την «Οδηγία Πτηνών».
- ❖ Η Οδηγία Οικοτόπων **προστατεύει πάνω από 1.000 είδη και περίπου 230 πολύτιμους τύπους οικοτόπων**, που θεωρούνται ότι είναι ευρωπαϊκής σημασίας.
- ❖ Σε επίπεδο Ε.Ε. υπάρχουν **26.000 περιοχές** ενταγμένες στο Δίκτυο N2000 ($> 780.000 \text{ km}^2$, 18,5% του εδάφους Ε.Ε.), που είναι το μεγαλύτερο συντονισμένο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών σε παγκόσμιο επίπεδο.

Δίκτυο NATURA 2000 (Συνέχεια)

-
- ❖ Η αξία του Δικτύου N2000 επεκτείνεται πέρα από την προστασία της βιοποικιλότητας. Επιπρόσθετα, παρέχει στην κοινωνία πολύτιμες υπηρεσίες των οικοσυστημάτων, π.χ. γλυκό νερό, αποθήκευση άνθρακα, προστασία από πλημμύρες, χιονοστιβάδες και διάβρωση των ακτών, υπηρεσίες τουρισμού και αναψυχής, κ.ά.

Nature & Biodiversity

Δίκτυο NATURA 2000 (Συνέχεια)

Δίκτυο NATURA 2000

Οδηγία για
Οικοτόπους
92/43/EOK

Οικότοποι
Παραρτήματος I
Χλωρίδα & πανίδα
Παραρτήματος II

Λίστα με
Τόπους
Κοινοτικής
Σημασίας
(ΤΚΣ / SCIs)

Ειδικές
Ζώνες
Διατήρησης
(ΕΖΔ / SACs)

Δίκτυο
NATURA
2000

Οδηγία για Πουλιά
2009/147/EK
(79/409/EOK)

Είδη του Παραρτήματος
I και άλλα
μεταναστευτικά

Ζώνες Ειδικής
Προστασίας
(ΖΕΠ / SPAs)

ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

- ❖ Θεσπίζοντας ένα δίκτυο περιοχών που καλύπτουν το σύνολο της γεωγραφικής κατανομής οικοτόπων και ειδών, το Δίκτυο NATURA 2000 προτίθεται να αποτελέσει ένα δυναμικό και ζωντανό δίκτυο που θα διασφαλίζει τη διατήρησή τους.
- ❖ **Το Δίκτυο N2000 δεν είναι ένα σύστημα αυστηρά προστατευόμενων φυσικών περιοχών όπου αποκλείεται **κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα.****

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΤΟΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000

- ❖ **Διαχείριση δασών:** Μέθοδοι συγκομιδής ξύλου, επεμβάσεις σε περιοχές φωλιάσματος προστατευόμενων ειδών.
- ❖ **Γεωργία – Κτηνοτροφία:** Προώθηση παραδοσιακών μεθόδων, εφαρμογή αγροπεριβαλλοντικού κανονισμού 2078/92/ΕΟΚ.
- ❖ **Τουρισμός:** Συμβατή ανάπτυξη, προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- ❖ **Αλιεία – Ιχθυοκαλλιέργειες:** Προστασία αλιευτικών πόρων, έλεγχος της θαλάσσιας ρύπανσης.
- ❖ **Μεταλλευτικές – εξορυκτικές δραστηριότητες:** Αυστηρός έλεγχος της χωροθέτησης.
- ❖ **Κυνήγι:** Απαγόρευση μόνο σε περιπτώσεις διατάραξης ειδών.

Δίκτυο NATURA 2000 στην Ελλάδα

- ❖ Στο Δίκτυο NATURA 2000 έχουν ενταχθεί **419 περιοχές στην Ελλάδα** (περίπου το **27%** της χερσαίας επιφάνειας της χώρας και το **6%** των χωρικών υδάτων), από τις οποίες:
 - **241** περιοχές είναι χαρακτηρισμένες ως **Τόποι Κοινοτικής Σημασίας** (TKS / SCIs) [Απόφαση Επιτροπής 19/07/2006, OJ EU L.259/1 στις 21/09/2006],
 - **202** περιοχές είναι χαρακτηρισμένες ως **Ζώνες Ειδικής Προστασίας** (ZEP / SPAs), ενώ
 - **24** περιοχές φέρουν και τους δύο χαρακτηρισμούς (ZEP / TKS).
 - Από τους **241** Τόπους Κοινοτικής Σημασίας, **οι 239** χαρακτηρίστηκαν ως **Ειδικές Ζώνες Διατήρησης** (EZD / SACs) με τον Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/A/31-03-2011).
 - Η έκταση του Ελληνικού Δικτύου NATURA 2000 αντιστοιχεί στο **4,13%** της συνολικής έκτασης του δικτύου στην Ε.Ε.

Δίκτυο NATURA 2000 στην Ελλάδα (Συνέχεια)

- ❖ Η μεγάλη ποικιλότητα των οικοτόπων της χώρας, σε συνδυασμό με τους ιδιαίτερους βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες που επικρατούν, έχουν ως αποτέλεσμα την ύπαρξη σημαντικής ορνιθοπανίδας. Συνολικά, στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί **449 είδη πτηνών**, με **147** από αυτά να είναι προστατευόμενα από την «Οδηγία Πτηνών».
- ❖ Για τη διαχείριση των περιοχών NATURA 2000 προβλέπεται η θεσμοθέτηση **Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ)**, οι οποίοι μπορούν να επιφορτισθούν με τη διαχείριση μίας ή και περισσότερων περιοχών.
- ❖ Σήμερα λειτουργούν στην Ελλάδα **28** Φορείς Διαχείρισης, καλύπτοντας λιγότερο από το 30% του Δικτύου NATURA 2000.

Δίκτυο NATURA 2000 στην Κρήτη

- ❖ Η βιοποικιλότητα της Κρήτης είναι από τις σημαντικότερες στην Ευρώπη, τόσο σε **αριθμό ειδών** όσο και σε **ενδημισμό**, αποτέλεσμα της γεωμορφολογίας, της θέσης και της παλαιογεωγραφικής ιστορίας του νησιού.
- ❖ Η **χλωρίδα της Κρήτης** περιλαμβάνει **1.742** είδη και υποείδη, ενώ **159** από αυτά υπάρχουν μόνο στην Κρήτη, διαμορφώνοντας έτσι το ποσοστό ενδημισμού της κρητικής χλωρίδας σε 9,1%.

Δίκτυο NATURA 2000 στην Κρήτη (Συνέχεια)

- ❖ **Η βλάστηση** αποτελείται από φρύγανα και υψηλούς θάμνους, οι οποίοι ανάλογα με τις συνθήκες αποκτούν θαμνώδη ή δενδρώδη μορφή. Χαμηλοί θαμνώνες καλύπτουν τα ξηρότερα και περισσότερο βοσκημένα εδάφη της Κρήτης, από το ύψος της θάλασσας μέχρι ψηλά στην ορεινή ζώνη.
- ❖ **Η πανίδα** είναι λιγότερο γνωστή από τη χλωρίδα. Περίπου 350 είδη **ορνιθοπανίδας** απαντώνται στην Κρήτη, τόσο λόγω της μεγάλης ποικιλίας βιοτόπων όσο και εξαιτίας του ότι αποτελεί πέρασμα για τα μεταναστευτικά πουλιά. Επίσης, 120 είδη ορνιθοπανίδας φωλιάζουν στο νησί.
- ❖ Οι ομάδες με τα **περισσότερα ενδημικά είδη** είναι τα χερσαία σαλιγκάρια, τα έντομα, τα διπλόποδα, τα ισόποδα και τα αραχνίδια.

Δίκτυο NATURA 2000 στην Κρήτη (Συνέχεια)

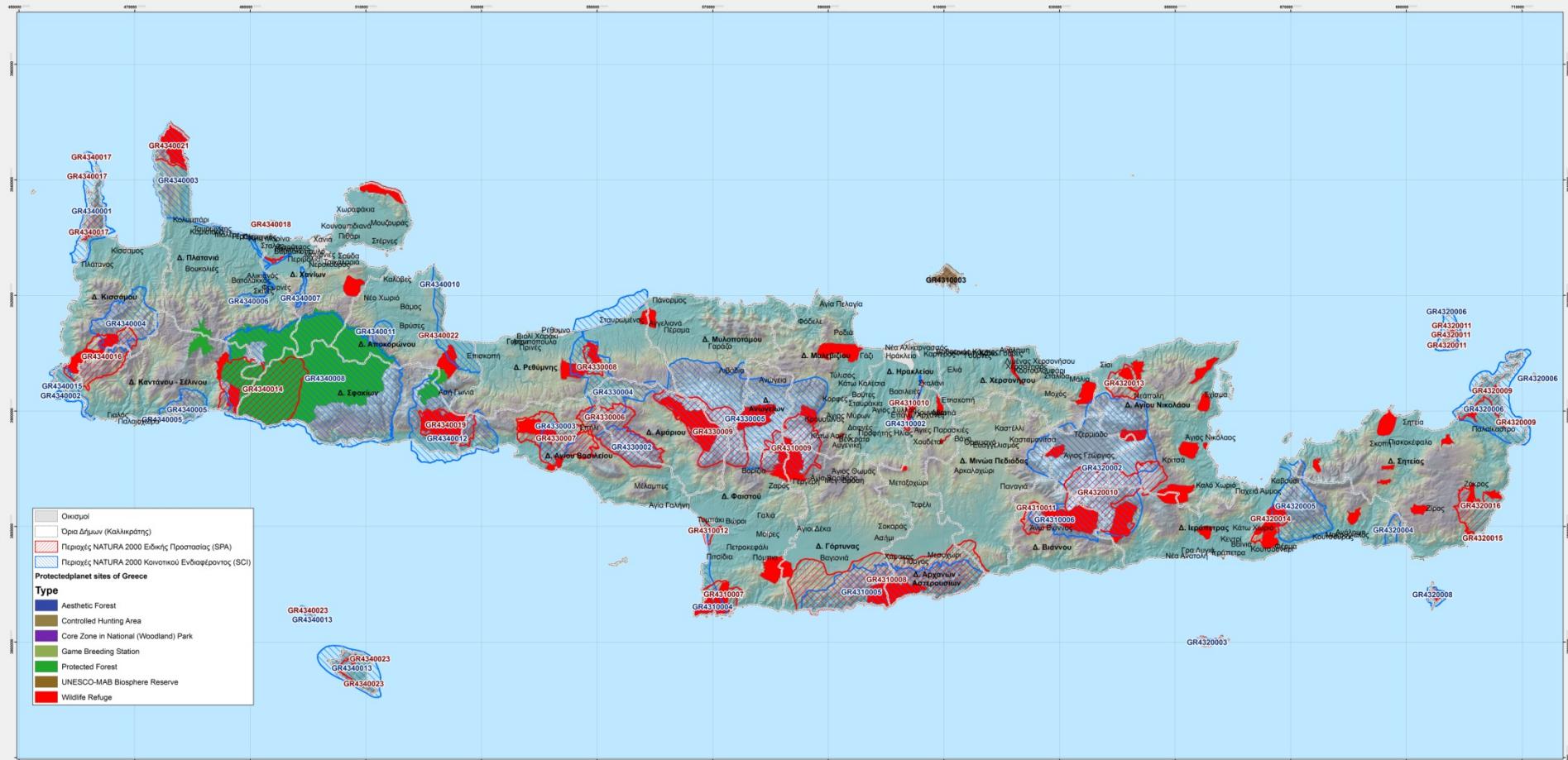

- ❖ Το Δίκτυο NATURA 2000 στην Κρήτη καλύπτει περίπου το 30% της έκτασης του νησιού και περιλαμβάνει **53** περιοχές.
 - ✓ **27 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης** (Οδηγία 92/43/EOK),
 - ✓ **25 Ζώνες Ειδικής Προστασίας** (Οδηγία 2009/147/EK), και
 - ✓ **1 περιοχή** έχει και τους δύο χαρακτηρισμούς (**EZΔ + ΖΕΠ**).
- ❖ Παρά τη μεγάλη έκταση του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη, υπάρχει μόνο **1 ΦΔΠΠ**, ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς (Εθνικό Πάρκο Δρυμού Σαμαριάς και Λευκών Ορέων).

Δίκτυο NATURA 2000 στην Κρήτη (Συνέχεια)

Δίκτυο N2000 στην Κρήτη: Π.Ε. ΡΕΘΥΜΝΟΥ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ
1	GR4330002	ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΚΕΔΡΟΣ
2	GR4330003	ΕΖΔ	ΚΟΥΡΤΑΛΙΩΤΙΚΟ ΦΑΡΑΓΓΙ - ΜΟΝΗ ΠΡΕΒΕΛΗ - ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
3	GR4330004	ΕΖΔ	ΠΡΑΣΣΑΝΟ ΦΑΡΑΓΓΙ - ΠΑΤΣΟΣ - ΣΦΑΚΟΡΥΑΚΟ ΡΕΜΑ - ΠΑΡΑΛΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΗ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ, ΑΚΡ. ΛΙΑΝΟΣ ΚΑΒΟΣ - ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ
4	GR4330005	ΕΖΔ	ΟΡΟΣ ΙΔΗ (ΒΟΡΙΖΙΑ, ΓΕΡΑΝΟΙ, ΚΑΛΗ ΜΑΔΑΡΑ)
5	GR4330006	ΖΕΠ	ΣΩΡΟΣ - ΑΓΚΑΘΙ - ΚΕΔΡΟΣ
6	GR4330007	ΖΕΠ	ΚΟΥΡΤΑΛΙΩΤΙΚΟ ΦΑΡΑΓΓΙ, ΦΑΡΑΓΓΙ ΠΡΕΒΕΛΗ
7	GR4330008	ΖΕΠ	ΠΡΑΣΣΑΝΟ ΦΑΡΑΓΓΙ
8	GR4330009	ΖΕΠ	ΟΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ (ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ)

Εκδόσεις για το Δίκτυο N2000

Ανάδειξη και προώθηση των περιοχών N2000 στην Κρήτη

- ❖ Το πρόγραμμα «**Ανάδειξη και προώθηση των περιοχών του Δίκτυου Natura 2000 στην Κρήτη**» Κωδικός πράξης (ΟΠΣ-ΕΡΓΟΡΑΜΑ) 380448, χρηματοδοτήθηκε από το Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013, που συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και εθνικούς πόρους.
- ✓ **Υποέργο 1:** Δημιουργία Πληροφοριακού Περιβαλλοντικού Κόμβου στην Ιστοσελίδα της Περιφέρειας Κρήτης
- ✓ **Υποέργο 3:** Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
- ✓ **Υποέργο 4:** Παραγωγή ενημερωτικού υλικού
- ✓ **Υποέργο 5:** Προμήθεια κινητής μονάδας ενημέρωσης (Εκθεσιακό Περίπτερο)

<https://natura2000.crete.gov.gr/index.php?id=20>

Διατήρηση, διαχείριση και ανάπτυξη των περιοχών του
Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη

- Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013
- Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διατήρηση, διαχείριση και
ανάπτυξη των περιοχών του
ΔΙΚΤΥΟΥ NATURA 2000
στην Κρήτη

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ISBN: 978-960-89005-7-8

Ψυχη συλλογή
από το χρέον

Ζούμε μαζί της, την προστατεύουμε!

Ημερίδα με θέμα: «Περιοχές NATURA 2000: Ευκαιρία ή εμπόδιο για την ανάπτυξη;»

Ευχαριστώ για την
προσοχή σας!!!

mprobonas@nhmc.uoc.gr
mprobonas@gmail.com
www.nhmc.uoc.gr